

Notes sobre la Declaració de Brighton, en relació a la reforma del Tribunal Europeu de Drets Humans

Finalment, els 47 països membres del Consell d'Europa, reunits el dies 18-20 d'abril d'enguany, han signat l'anomenada "*Declaració de Brighton*", que pretén introduir mesures per millorar la gestió del Tribunal Europeu de Drets Humans. El Govern britànic havia proposat tot un seguit de modificacions que, en opinió d'experts, del propi president del Tribunal i de la Conferència de ONG del Consell d'Europa, restringien perillosament l'accés al Tribunal, i la reivindicació dels seus drets a les persones més vulnerables. La Confederació Catalana d'ONG per la Pau, els Drets Humans i el Desenvolupament va presentar una petició – fruit del treball conjunt de Jaume Saura, Eulàlia Pascual i Lidón Gasull-, al Ministre de Justícia i al Ministre d'Assumptes Exteriors d'Espanya demanant que no recolzessin les modificacions proposades per la delegació britànica. Afortunadament la reacció de les ONG d'Europa, ha tingut una incidència important en la Declaració final que acorda una sèrie de modificacions molt lluny del que pretenia el Regne Unit: "*Si bé la Declaració de Brighton pot haver fet els canvis prou ambigus per permetre al Regne Unit reclamar algun tipus d'èxit polític, la realitat és que els canvis són, de moment marginals*" (publicat a UK Constitutional Law Group).

MODIFICACIONS ACORDADES:

- Es proposa modificar el Conveni Europeu de Drets Humans per canviar la data límit per apel·lar, que passaria de 6 a 4 mesos (la proposta britànica era de 2 mesos). Segons AI : "*Encara que amb aquest canvi es pretén reduir el nombre de sol·licituds presentades al Tribunal d'Estrasburg, la veritat és que pot acabar menyscabant la qualitat substantiva de les sol·licituds, especialment en els casos en què l'accés a assessorament jurídic i assistència lletrada és limitat*".
- En la qüestió d'admissibilitat de les demandes, es reforça la presa de decisions independents del Tribunal.
- Es demana un protocol facultatiu relatiu a la possibilitat que el Tribunal formuli opinions consultives als tribunals nacionals.
- Substitució actual límit edat jutges TEDH: de 65 anys a 74 anys.
- Es fa molt èmfasi a l'aplicació de la Convenció a nivell nacional.
- El principi de subsidiarietat reflecteix la idea que els Estats tenen la responsabilitat primordial de protegir els drets de la Convenció a nivell nacional, i que, per tant, en aquest cas, són pocs els casos ben fonamentats per interposar una demanda a Estrasburg.
- Hi ha una declaració en el sentit que la Cort ha d'emprar els seus criteris d'admissibilitat existents d'una manera que clarament es

respecti el principi de subsidiarietat.

- Per raons de transparència i accessibilitat, una referència al principi de subsidiarietat i a la doctrina del marge d'apreciació, tan desenvolupat en la jurisprudència del Tribunal, han de ser inclosos en el preàmbul de la Convenció.

En conclusió, el document consensuat és més general que el que pretenia obtenir la presidència britànica, que advocava per reduir el tipus de casos que pot revisar la Cort europea per donar més preeminència als tribunals nacionals. Tampoc no modifica substancialment els criteris d'admissió, encara que introdueix mecanismes perquè els jutges puguin rebutjar els casos més "trivials", però es desestima la petició britànica d'imposar sancions a aquestes demandes. En tot cas, insisteix en la necessitat que, en estudiar els casos, es respecti el "marge d'interpretació" dels tribunals nacionals, que tenen major coneixement dels factors i realitats locals.

Així, el respecte a aquest marge i al principi de subsidiarietat, que reconeix que els assumptes han d'intentar resoldre's a nivell local -de manera que el tribunal pugui concentrar-se en els casos més greus de violació de drets-, serà reconegut, a petició britànica, en un preàmbul del Conveni europeu de Drets Humans, pel qual es regeix la cort d'Estrasburg.

La declaració recull que el Tribunal Europeu de Drets Humans podrà exercir un **paper assessor per als països que, de forma opcional, requereixin la seva opinió quant a jurisprudència**. Això és degut al gran volum de casos "repetitius" que rep, que es produeixen a causa que alguns països no apliquen els canvis necessaris en la seva legislació per tal d'adaptar-se al Conveni de drets o no recullen degudament les sentències prèvies de la Cort.

Encara que durant les negociacions es va considerar la possibilitat d'imposar sancions, i fins i tot multes als Estats que no segueixin les decisions del Tribunal, al final no s'ha inclòs expressament cap referència al respecte a la Declaració. Per assolir aquestes reformes caldria dotar al Tribunal de mitjans suficients, i a la Declaració de Brighton no es diu res.

Després de la signatura del document, continuarà el procés de reforma del tribunal, que es va iniciar en 2010, amb la conferència de Interlaken (Suïssa), amb la intenció que els canvis entrin en vigor el 2015.

Comentaris d'Amnistia Internacional:

"Les modificacions del Conveni proposades avui no serveixen amb prou feines per alleujar el volum de treball del Tribunal¹, i algunes fins i tot menyscaben la seva independència i restringeixen l'accés de les persones a la justícia".

"Si els Estats membres estan realment disposats a garantir el futur del Tribunal, han d'estar-ho també a aplicar el Conveni i executar les decisions del Tribunal".

"La Declaració de Brighton" conté molts compromisos positius dels Estats per millorar l'aplicació del Conveni i prendre mesures concretes en aquests sentit. Ara cal traduir les paraules en fets amb que els Estats demostrin que van a complir aquests compromisos".

"En particular han de posar-se a la disposició del Consell d'Europa eines més sòlides amb que exercir pressió efectiva sobre els Estats que continuen desoïnt les decisions del Tribunal".

"En comptes d'afrontar directament la necessitat de fer alguna cosa contra les violacions reiterades del Conveni i l'incompliment de les sentències del Tribunal, la Declaració de Brighton mostra una preocupant imatge dels Estats dient al Tribunal com ha d'interpretar el Conveni".

"A la Declaració de Brighton es diu al Tribunal com ha d'interpretar els criteris d'admissibilitat continguts en el Conveni. Aquests criteris indiquen les condicions que han de complir les sol·licituds perquè el Tribunal examini les demandes de particulars. La interpretació correcta d'ells és essencial per garantir l'accés efectiu a la justícia".

"En definitiva, encara que se suposava que la Declaració de Brighton anava a establir una ambiciosa agenda per garantir la viabilitat del sistema del Conveni, al final acaba en gran mesura eludint les qüestions difícils, alhora que viola la independència i l'autoritat del Tribunal".

---

¹ Les estadístiques revelen que gairebé el 70% de les sol·licituds pendents s'originen a partir de sis Estats: Itàlia, Polònia, Romania, la Federació de Rússia (aproximadament el 30% del total), Turquia i Ucraïna